

KATALUNA ESPERANTISTO

MONATA ESPERANTA GAZETO

DUA EPOKO - JARO II^a : AUGUSTO-SEPTEMBRO 1922

8-9

KATALUNA ESPERANTISTO

MONATA ESPERANTA GAZETO

OFICIALA ORGANO DE LA

«KATALUNA ESPERANTISTA FEDERACIO»

Jarkotizo : 5 pesetoj

GRUPOJ ALIĜINTAJ AL K. E. F.

BARCELONA STELO, Marqués del Duero, 101	BARCELONA
NOVA SENTO, Enna, 156	BARCELONA
PACO KAJ AMO, Asturias, 1	BARCELONA
SEMO (A. E. P.), Carme, 30	BARCELONA
LA RONDO, Provença, 131	BARCELONA
ESPERANTAJ KANTISTOJ, Baix de S. Pere, 77	BARCELONA
LA METIISTO, Travessia S. Antoni, 22	BARCELONA
LUMON, Carrer Major, 36	TERRASSA
ESPERANTISTA JUNULARO,	TERRASSA
ĜERONA ESPERO, Ajuntament,	GIRONA
STUDENTA JUNECO, Seminari,	GIRONA
APLEC «ESPERANTA GRUPO», Mendizábal, 3	SABADELL
BELA ESPERO, Carretera de Vich, 41	MANRESA
NOVA SEMO, Major, 15	REUS
LABORO ESPERANTA, S. Antoni, 1 i 3	VILANOVA I GELTRÚ
ESPERANTA IDEALO, Mn. Cinto Verdaguer, STA. COLOMA DE FARNÉS	
REGENERACIO, Centre Obrer de Cultura «Floreal»	SALT
EMPORDANA EBENAJŬ,	ARMENTERA
ESPERANTA NESTO, «Joventut Catòlica»,	RIPOLLET
ESPERANTISTA AMIKECO, Plaça Bernardi, 10	MANLEU
FRATECO, P. Pi i Margall, 14	VENDRELL
ESPERANTISTA KLUBO «PALMA» Misión, 5	PALMA DE MALLORCA
TARRAGONO ESPERANTA, Unió, 9	TARRAGONA

KATALUNA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE

Kataluna Esperantista Federacio

Redakcio kaj Administraĵo :
Carme, 30 : BARCELONA

Nia devizo: *Maro estas ĝutaro*

Redaktoro : Jaume Grau Casas

Manifesto al la instruistaro tutmonda

dukistoj el 28 landoj kaj oficialaj delegitoj de 16 registaroj kunveninte en la Sekretariejo de Ligo de Nacioj en Genevo, frate salutas niajn kunlaborantojn en la tasko lumigi la mensojn de la homoj.

Ni asertas nian konvinkon, ke la fundamento de la nuna bedaŭrinda stato, en kiu la civilizita mondo troviĝas, estas tiu malkompreno kaj malfido, kiu dividas la popolojn unu de alia.

Ni asertas nian konvinkon, ke la sola certa kuracilo kontraŭ tiu ĉi malbono estas eduko al homeco kaj efektivigo de la principo de internacia alproksimiĝo, por kiu staras Ligo de Nacioj.

Ni rigardas kiel unu el la plej valoraj kontribuoj al la solvo de la problemo de mondrekonstruo la internacian helplingvon Esperanto, kaj asertas nian konvinkon, ke ĝi flanke de la naciaj kulturlingvoj devas fariĝi parto de la eduka programo en ĉiu civilizita lando.

Ni deziras konigi al vi la rezultojn de nia sperto en la instruado de Esperanto en multaj diverslandaj lernejoj.

Ni konstatis, ke Esperanto estas tute sufiĉa por praktika uzado kiel internacia lingvo, por ĉiuj celoj parolaj aŭ skribaj, al kiuj lingvo estas bezonata; krom tio ĝi posedas rimarkindajn ecojn, kiuj pruvas ĝian valoron, kiel ilo eduka.

Ĝi valoras kiel helpo por la ĝusta uzado de la gepatra lingvo. Tio montriĝas per la pliboniĝo de la gepatralingva prononco kaj elparolo, pli bona

elekto de vortoj, pli preciza scio de vortsignifoj kaj pli klara kompreno de gramatikaj principoj.

Esperanto faciligas la akiron de lingvoj modernaj kaj klasikaj, faciligante la taskon kaj ŝparante la tempon de la instruisto, klarigante la gramatikajn formojn, liverante internaciajn vortradikojn, kaj kutimigante la menson de lernantoj esprimi sin en pli ol unu lingvo.

Laŭ nia opinio, Esperanto devas esti instruata al infanoj kiel unua lingvo post la gepatra, kaj enkondukata jam en la unuagradan instruprogramon. Ĝi provizus la lernanton, kiu devas frue eliri el la lernejo, per sufiĉa scio de dua lingvo paktike uzebla. Ĝi montrus, ĉu tiuj, kiuj eniras duagradan instruon posedas kapablon por plia lingvostudado kaj ĝi sendus ifin al tiu lerno kun mensoj pretigitaj al tio. Ĝi ebligus, sekve, ŝparadon de tempo kaj pli bonajn rezultojn en la ellernado de lingvoj. Lernantoj nekapablaj en la lingvostudado povus sin fordoni al pli konvenaj studoj.

Ni konstatis, ke scio de Esperanto vekis ĉe niaj lernantoj pli realan konon kaj ŝaton de geografio, mondhistorio kaj eĉ morala edukado, pli grandan kaj pli simpatian intereson pri fremdaj popoloj, pri ties kutimoj, literaturo kaj arto. Esperanto edukas infanojn al tutmonda paco kaj profundigas en ili idealon de Ligo de Nacioj. Tio ĉi efektiviĝas precipe per interŝanĝo de leteroj, ilustritaj poŝtkartoj kaj desegnaĵoj inter infanoj diverslandaj, per legado de internaciaj gazetoj en Esperanto, kaj per studado de fremdaj literaturoj. Lernantoj povas korespondi jam post kelkmonata studado. La avantaĝo morala de tiu multlanda korespondado estas tre granda.

Per du unuhoraj lecionoj ĉiusemajne la lernantoj povas akiri en unu jaro tian praktikan konon de la lingvo, kian en iu alia lingvo estas tute neeble atingi en tri jaroj.

Ni submetas ĉi tiun manifeston al via serioza konsiderado, kaj kore rekomendas al vi akceli la instruadon de Esperanto en via lando, ne nur pro ĝia utileco por komerco, scienco kaj ceteraj fakoj de internacia agado, sed ankaŭ pro ĝia valoro morala, kiel incitilo al tiu amika interrilatado de la popoloj de la mondo, kiu estas la vera celo de Ligo de Nacioj.

Genevo, 20an de aprilo 1922.

Parolado pri Esperanto en la Barcelona Ateneo

GN la luksa salono de la grava societo, la 21. de Julio, je la deka vespere, nia kara samideano S-ro Delfi Dalmau faris publikan paroladon, laŭ la anoncita programo: «Tria kaj definitiva epoko de Esperanto. Membroj de la Instituto de Francujo, esperantistoj. Intervidiĝo kun la scienculo Charles Richet. Grava ĵusa cirkulero de la Ministro de Publika Instruado de Francujo. Esperanto en la Sorbonne de Parizo. Internacia Konferenco de Instruistoj, kunvokita de la Instituto Jean-Jacques Rousseau, okazinta en Ĝenevo la lastan Aprilon, kaj konkludoj pri instruado de Esperanto en lernejoj, post ekzameno de provoj faritaj en 28 landoj. Oficiala enketo de la Ligo de Nacioj rilate al la enkonduko de Esperanto. Lingva strukturo de Esperanto kaj ĝia interna ideo».

Nia eminenta amiko, direktoro de la Barcelona «Dalmau Liceo», kiu ĵus vizitis Parizon pro pedagogiaj aferoj, bonvole cedis al la invito rakonti siajn impresojn pri la movado en la Franca ĉefurbo, kaj samtempe li profitis la okazon por preparoli la gravecon de la esperanta konferenco de Genève. Ĉar la parolado estis do iel propaganda, samideano Dalmau esprimis sin per kataluna lingvo.

Ni ne raportos detale pri ĝi, ĉar niaj legantoj mem povos ĝin imagi leginte la antaŭan programon, tre elokvente disvolvitan de nia amiko, kaj nur ni klopodos reliefigi kelkajn el liaj paragrafoj.

Li komencis, aludante la neceson ke ĉiuj samideanoj plene konsci la valoron de la nuntempaj diversflankaj klopodoj por Esperanto, kiuj karakterizas la nunan epokon de nia movado kaj eble estos ĝia plej efika antaŭenpuŝo ĝis nun.

La fakto, ke tre eminentaj Francoj estas esperantistoj, kaj ankaŭ ke la franca samideanaro staras unuavice inter niaj batalantoj, havas specialan signifon kaj devas esti konsiderata, kiam oni meditas pri ia kontraŭstaremo de kelkaj francaj rondoj al Esperanto, jam kelkfoje observita.

Tio nuligas la malbonan impreson kaŭzitan de kelkaj aferoj, kies valoron ni ne tro devas taksi, kiel ekzemple la ĵusa cirkulero de la Franca Ministro de Publika Instruado, malpermesanta la oficialan instruon de Esperanto. Cetere, tia cirkulero, se ĝi ne montrus nur kompatindan nekomprenon de la nuna franca ministro, enhavus la konfesion ke Esperanto estas tiel taŭga kiel internacia lingvo, ke ĝi povas forpreni de la franca la rolon de tia, ĉiun rolon kiun nacia lingvo, eĉ tiel riĉa kiel la franca, povas plenumi nur parte.

Post legado kaj komentario de la dirita cirkulero, S-ro Dalmau esprimis la certecon ke ĝi malmulte efikos en la dezirata senco, sed kontraŭe

ĝi helpos ke Esperanto estu pridiskutata kaj esplorata, kio nur bonon povos ja alporti al nia lingvo.

Pli agrabla, tamen, estas la konstato, ke pedagogia Instituto gvidata de mondkonataj eminentuloj kunvokis la Konferencon de Esperantaj Instruistoj tiel sukcese okazintan. La interesaj eksperimentoj faritaj en diversaj landoj estas plej bona pruvo ke Esperanto estas destinata fariĝi la *definitiva* lingvo internacia. La okazo de la Konferenco de Genève estas la plej bona respondo al la demandaro dissendita de la Ligo de Nacioj plenumante la decidon fari oficialan enketon pri la disvastiĝo de Esperanto. Tiu serioza tasko nepre havos influon ĉe la Ligo de Nacioj, se tiu Ligo vere respondas al internaciecaj principoj.

Fine la parolanto per originalaj pensoj difinis la internan ideon de Esperanto, kaj sentigis la ĉarmon de nia kara lingvo, ankoraŭ tiom nekonata de kelkaj, sed tiom bela kaj promesplena por ni esperantistoj kaj por la tuta homaro.

Meritita aplaŭdo kronis lian disertacion, kiu ĉarmis la neesperantistojn kaj instigis la samideanojn aktive interesigi pri ĉia elmontro de esperantista vivo kaj oferi ĉiuokaze sian plenan helpon.

Ni subtenu la naciajn revuojn

La Prez. de la Belga Ligo E., S-ro A. Witteryck prave skribis en la n-ro 1-2 de *Belga Esperantisto* :

«La solvo ne kuŝas en la *energiaj decidoj de kelkaj samideanoj*, sed en *kunlaboro kaj helpo de ĉiuj*... Mi do petas vin, klarigu al la membroj de via grupo la malfacilaĵojn de la tasko de la personoj, kiuj prenis sur sin la direktadon de la gazeto, montru la neceson de ĉiumonata revuo, kaj insistu, por ke ĉiu nova abonanto varbu almenaŭ unu novan.»

Tio koncernas ankaŭ *Kataluna Esperantisto*.

Akademia Jubileo de nia pioniro Generalo Sebert

SINJORO Generalo Hipolito Sebert estis efektive elektita, kiel membro de l' Akademio de Sciencoj (Sekcio por Meĥaniko) en la jaro 1896, tio estas antaŭ 25 jaroj.

Li estas homo kun vere universala menso, kaj ĉio, kio estas progreso interesas lin. Estas mirinde pensi pri lia ankoraŭ nuna agemo, malgraŭ lia aĝo.

Naskiĝinta en Compiègne (Francujo) en 1839, kaj fininte la liceajn studojn, li eniris la Politeĥnikan Lernejon en la jaro 1856. Li eliris el tiu lernejo, kiel marartileria oficiro. Baldaŭ oni lin sendis en Novan-Kaledonion, kie li direktis la konstruadon de artileria sidejo, kaj diligente organizis la ekspluatadon de la tieaj vastaj arbaroj.

Kiel militisto, li pli speciale okupiĝis pri la sciencaj eksperimentadoj. Li fondis kaj direktis la Centran Laboratorion de la Maristaro, kaj la Eksperimentejon por la pulvoj en Sevran Livry (apud Parizo). Li kreis diversajn aparatojn por la fiksado de la balistikaj leĝoj kaj de aliaj kondiĉoj por uzado de la artileria materialo. Li publikigis ankaŭ pri tio specialajn verkojn.

Elirinte el la armeo en 1890, li dediĉis sin tute al la sciencoj kaj industrio. Li administris la gravan firmon por konstruo de ŝipoj (Forges et Chantiers de la Méditerranée) kaj ĝis hodiaŭ partoprenas la konsilantaron de diversaj aliaj gravaj industriaj societoj.

Li dividis kaj dividas sian multekostan tempon inter diversaj sciencaj kaj por sciencaj societoj: Franca Societo de Fiziko, de Elektro, por Progresigo de la Fotografia arto en Francujo, kaj por progresigo de l' Sciencoj. Multe li interesiĝas kaj helpas la disvolviĝon de la Bibliografia scienco, kaj la kreadon de la Universala repertorio bibliografia, laŭ decimala klasifiko. Estas cetere tute neeble citi ĉion, kio interesis kaj nun ankoraŭ interesas Generalon Sebert.

Kun Esperanto li konatiĝis en la jaro 1898. Esplorinte ĝin laŭ lingva vidpunkto, (Generalo Sebert konas kelkajn vivantajn lingvojn), li konstatis, ke ĝi estas tute taŭga ilo por helpi en la internaciaj esploradoj kaj serĉadoj, kaj de tiu tempo li dediĉis multan tempon kaj monon al ĝia defendo kaj antaŭenpuŝo.

Kion Generalo Sebert faris ĝis nun por Esperanto, malmultaj scias; kaj tiel, malmultaj estas tiuj, kiuj, pro tiu nescio, povas profiti liajn bonvolajn kaj malavarajn donacojn kaj helpojn por ĝia bono.

En 1900, li jam prezentis raporton pri la helpa lingvo Internacia al la Akademio de l' Sciencoj. En 1905, li fondis la Esperantistan Centran Oficejon en Parizo, por ke starigita sur firma bazo, Esperanto pli facile disvastiĝu tra la tuta mondo. Kaj efektive sen tiu oficejo, oni ne scias, kio fariĝus dum la turmentitaj jaroj de la vivo de Esperanto.

Kiam en la kritikaj jaroj 1907-1910, Esperanto estis el ĉiuj flankoj atakita kaj de multaj pro tio forlasita, la Esperantista Centra Oficejo estis la bastiono kontraŭ kiu venis la plej fortaj atakoj, kaj kontraŭ kiu ili frakasiĝis. Kiam oni decidis por ĝia defendo eldoni dokumentojn, la Esperantista Centra Oficejo estis la fonto de kie ili eliris en ĉiujn direktojn kaj en ĉiujn mediojn, por nuligi la atakojn dissendigitajn en la samajn rondojn. Kaj plej ofte la dokumentoj, kiuj estis trafe prezentitaj, ĉar ili prezentis nur veron, atingis la celon, kaj konservis al Esperanto gravajn partianojn.

Oni povas diri, ke ĉiuj scienculoj, kiuj apogis kaj apogas Esperanton tiel en Franclando, kiel ankaŭ en aliaj landoj, alvenis al Esperanto dank' al la nomo de Generalo Sebert, kiun ili trovis je la fino de tre dokumentitaj artikoloj en sciencaj gazetoj aŭ en broŝuroj.

Generalo Sebert ne estas el tiuj, kiuj sin konsideras tro maljuna por ion lerni. Li estis 60-jara, kiam li eklernis Esperanton.

Per lia iniciativo fondiĝis ankaŭ la Scienca Asocio Esperantista, kiun li prezidis dum du jaroj.

Sed lia plej granda merito, lia plej glora titolo en la Esperantista laborkampo estas tamen la Esperantista Centra Oficejo kun la arĥivoj kaj la biblioteko entenataj en ĝi.

Tro malmulte da tiaj energioj troviĝas hodiaŭ en la mondo, kaj la mondo, kutime, ĝuste taksas ilian valoron nur kiam ili malaperas.

Ni ĝoju, ke tia eminenta homo troviĝas en niaj vicoj kaj ni deziru al li longajn feliĉajn jarojn!

E. F. C.

(El *Bizantio*).

Bibliografio

THE ESPERANTO TEACHER. A SIMPLE COURSE FOR NON-GRAMMARIANS, by Helen Fryer. Deko eldono. Eldonis: British Esperanto Association, 17, Hart Street, London W. C. 1. Prezo: 1s.2 p. aŭ 6 respondkuponoj.

Libro 172-paĝa, kun ruĝa kovrilo. Speciala lernolibro por tiuj kiuj ne konas gramatikon. Ĝi enhavas Prezenton verkitan de W. W. Padfield, Antaŭparolon, Manieron uzadi la libron, Originon kaj Celon de Esperanto, 45 lecionojn, la Fundamenton, mallongajn tradukojn el kelkaj lingvoj kaj anglan-esperantan vortaron.

LA KANTISTINO, novelo de Wilhelm Hauff, el germana lingvo tradukita de Eugen Wüster. Eldonis: Esperanto-Verlag Friedrich Ellersick, Berlin S. 59. (Nova Esperanto-Biblioteko, n-ro 8) 1921. Prezo: 12 M.

Bone prezentita libro, kun 64 paĝoj. La temo estas sufiĉe interesa, sed ni trovas ĝin tro eksterordinara, ĉar la travivaĵoj de «La Kantistino» estas altgrade novelaj. Kvankam la scenoj estas bone priskribataj, tia verko havas nenian literaturan valoron. La stilo de la tradukinto estas korekta, sed tamen al ni ne plaĉas la jenaj formoj: «... venis *renkonten* al mi»; «... senprokraste eliru el la ĉambro, alie mi vokos la servistojn, por ke ili *ekspedu* vin»; «hororo»; «... oni ankaŭ alie *bonevolis* al mi»; «... lia flirtanta *negliĝo* lerte forprenis la polvon de la tabloj kaj libroj»; «... kaj *l'o* plej teruranta por mi» anstataŭ «*tio* plej terura»; «la unun» anstataŭ simple «unu»; kelkfoja uzo de «kiel se» anstataŭ kvazaŭ»; ofta uzado de «pluen» anstataŭ «plue».

Nova Vojaĝo Sentimentala ankaŭ nomita La Apologio de Katalunujo

AKTO TRIA

Ĉu vi volas ke mi parolu pri Hispanujo, dum la vagonaro rapidas, ĉar nenion ni estas farontaj? — diris la bona Vojaĝanto, per voĉo tremanta de deziro, al la oficiro kaj monsinjoro.

Ambaŭ rigardis sin reciproke, kun dolĉa rideto. Kaj divenante la kaŭzon movantan la Vojaĝanton, ili respondis, krucigante la manojn sur la brusto:

— Parolu, sinjoro, se al vi plaĉas; parolu pri via hejmo. —

Ĉu vi ne sentis iam en la animo la profundan kaj tumultan ekstremon de la elokventeco? Estas kvazaŭ spirito de dio subite penetras en vin. Lia senmorta spiro, kiel furioza vento, levigas la sentojn kiuj dormas, kvazaŭ flekseblaj junkoj, sur la vastaj ebenaĵoj de la spirito. Ĉiuj vibras kaj resonas tiam, kvazaŭ kordoj de harpo. La okuloj heliĝas de lumo de eterneco. Kaj la lipoj, ardaĵ de la parolo kiu ŝprucas vivanta, aŭdigas la voĉon de la dio kaj ĝian profundan harmonion.

Neniam dum sia vivo la Vojaĝanto estis ricevinta en la koro la dian viziton. Lia parolo, ĉiam malriĉa kaj senforta, ne povante iĝi hela kaj glora, nur provis resti ĝis tiam ĝusta kaj humila. Sed tiun tagon, vojirante tra teroj de Francujo, ĉirkau la Pasko, post la spektaklo kiun al li prezentis la kvar katalunoj, li konis dum momento la sanktegan virton kortuŝi la homojn.

La maljuna oficiro kaj monsinjoro lin aŭskultadis senmove. Kaj la bona Vojaĝanto mem dum la parolado ektimiĝis. La Katalunujo de niaj praavoj, la Katalunujo patrujo nova de niaj patroj, tiu de niaj hodiaŭaj amoj, kaj tiu vidota iam de tiuj nehavantaj ankoraŭ vivon, nek formon, nek nomon, ĉar ili dormas en la fundo de la eterneco, kiu ame ilin gardas al ni; la Katalunujo sankta, kiun Dio igu senmorta, jen ĝi pasas antaŭ la okuloj de la Vojaĝanto, entenata en milda parabolo. Kiam la Vojaĝanto rememoras tiun vizion, li falus sur la genuojn. Sed de vi ĉiuj li nur petas ke vi legu, dum horo de amo kaj kvieto, tion kio nun restas el liaj iamaj vortoj. Jen la parabolo de la bona Vojaĝanto:

— La nacioj de la tero — li komencadis —, kiujn vi vidas nun, plenaj de gloro kaj prospero aŭ falintaj en la ombbron de la malŝato kaj de la sklaveco, estas kvazaŭ Gastejoj de la homaj gentoj, etenditaj laŭlonge de la senfina vojo de la Tempo.

Se la vivo estus facila kaj la daŭro de la homoj eterna, neniu estus imaginta konstrui por la siaj la Gastejojn kiujn ni vidas. Sed la morto kaj la

dangeroj ĉiam renoviĝantaj, kaj la forto kiu ĉiam malpliĝas, donis al la homoj la instinkton serĉi al si rifuĝejon kaj la lertecon fari ĝin tiel forta, ke ĝi elportu la furion de la senindulgaj ĉieloj kaj la malutilan envion.

Sed la tasko konstrui Gastejon daŭras ĉiame. Tage kaj nokte, ĉiumomente, oni devas atenti la perfidon de la horoj kiuj paŝas nudpiede, por ne fari bruon. La laboro estas pena kaj malfacila. Kaj, jam pretigita la tuta Gastejo kaj ŝirmitaj la kampoj ĝin ĉirkaŭantaj, kiam la raso tie ripozas kaj konas la grandajn tagojn de brileco kaj starigas pliajn turojn sur la malnovaj fundamentaj, tiam estas necese atenti ke la traboj ne putriĝu kaj ke la muroj ne fendiĝu sub la pli malfacila pezo de prospera stato. Se la grenejoj estas tutplenaj, la keloj elversigas, kaj la legomejoj kaj fruktarbaroj ĉirkaŭantaj la Gastejon dormiĝas peze sub la heleco kaj abundo de la maturaj fruktoj, tiam la gastejmastro tro fidas je la faritaj klopodoj, kaj ĉiujn tagojn li festas kaj elpretigas la manĝotablon. Sed kun la grasa odoro de la viandoj, la dolĉa frenezo de la vinoj, la glita ritmo de la dancoj kaj la ĝuado kun la karesemaj virinoj, la malforta koro de la viroj eligas iom post iom l'acidan fluidaĵon de l' egoismo. Kaj kiam oni aŭdas la bruon de la ventantaj malamikoj, kiam la gastejmastro leviĝas el la lito por voki alarmon, ĉiuj forkuras tra la kampoj, timante sinoferon kaj morton.

Grandaj Gastejoj estas falintaj en ruinon kaj polvon, kiuj estis alitempe ĝojo por la okuloj kaj fiereco de la mondo. Aliaj ekzistas, kiuj perdis la honoron kaj gloran brilecon, vendis siajn trezorojn kaj nun vivas rememorante la virtojn de siaj praaĵoj. La malnova standardo pendas kvazaŭ morta super la malluma portalo kaj neniu kuraĝas tie enpenetri. Aliaj, ankoraŭ, perdinte la propran nomon, estas kvazaŭ servemaj farmantoj de la Gastejoj pli potencaj. Kaj aliaj eĉ ne lasis postsignon sur la tero, kaj nun iliaj filoj iras dungigi por peco da pano, kaj, je ilia pordfrapado, al ili oni elliberigas foje la ĉashundojn...

— Bona Dio! — ekkriis monsinjoro, rigarde al la Vojaĝanto, — kiel admirinda estas via parabolo!

— Se ĝi plaĉas al vi, — diris la Vojaĝanto, — ĝuste nun mi troviĝas en punkto, kie mi povas ĝin plilongigi.

— Agu laŭplaĉe, sinjoro, — respondis la oficiro; — ĉar plilongigante ĝin vi ne faros alion ol ĝin plibeligi.

— Se estas tiel, — daŭrigis la Vojaĝanto, — ni povas rigardi dum momento la grandajn Gastejojn kiujn ni renkontas laŭlonge de la vojo. Jen estas, ekzemple, tiu ĉi vasta kaj gastama Gastejo de Francujo, kun la emblemoj de la ora koko super la pordo. Pardonu, monsinjoro, kaj pardonu min, mia bona oficiro. Sed, eĉ kun sia dekadenco, ĝi ne havas similulon en la mondo. La volboj de la keloj similas abatejon. La kampoj ĝin ĉirkaŭantaj briligas sub la suno la fruktojn orajn kaj purpurajn, kaj estas tiel atente zorgitaj, ke vi kredus ilin ĝardenoj. Ĉu vi aŭdas la gajan parolon elirantan tra pordoj kaj fenestroj? Konfuza bruado foje supreniras de la mallumaj profundaĵoj, kie trinkas la vagantaj vendistoj kaj ĉaristoj, el malafabla ani-

mo. Estas malkvieteco de lukto kaj teruraj krioj. Sed tie, plej supre, sub la lumo gaja kaj viva de la ruĝkolora tegmento, estas legio da spiritoj kiuj laboras en silento kaj donas al la domo la brilon de eterna lumhelo.

La Gastejo de la malnova Anglujo estas griza kaj silenta kiel fortikaĵo. Sep ringoj de akvo verda kaj profunda ĝin ĉirkaŭas kaj malproksimigas de la vojo. Estas ĉe ĝiaj bordoj ia soleco dezirata kaj evitema. La kampoj de la Gastejo ekvidiĝas de malproksime, dubeverdaj sub la blanka vualo de l' nebulo. Kaj meze de la kampoj staras la domo kun cent turoj levigantaj al la ĉielo kaj perdiĝantaj en ĝin kvazaŭ pintoj solecaj kaj melankoliaj. Sed dum la vesperoj, de sur la vojo, meze de la nebulo kaj nubaro, vi vidus ke la fenestroj de la Gastejo eklumiĝas mistere. Kaj vi aŭdus interne de ĝi, en la paco de la nokto, la voĉon de la gastoj kiuj preĝas kaj kantas la Biblion, laŭ la sonoj de harpo malrapida, estingiĝanta, kvazaŭ degutejo.

Ĝuste kontraŭ ĝi, ĉe la alia flanko de la vojo, troviĝas la Gastejo de la forta Germanujo, ĉirkaŭata de senlimaj arbaregoj. Ĉu vi aŭdas kiel resonas la kornoj de la ĉasistoj kaj la bruo de la aproj tra la sovaĝa kreskaĵaro? El la densa verdeco de l' foliaro eliĝas ĉe la fundo la bruna korpo de la Gastejo. Neniam estis vidita en la mondo konstruaĵo tiel forta kaj peza. Dum la tuta tago aŭdiĝas en ĝi la akra sono de la militaj trumpetoj, kiel en kazerno, la bruo de la junecaj luktoj kaj la tintado de la grandaj vazoj argilaj ŝvitantaj la freŝan bieron. Sed, nokte, kiam ĉio estingiĝas kaj brilas en la aero la stelaj lumoj, sonoras grandega orkestro ĉe la dormiĝinta arbaro kaj la koro dronas en ondegono de harmonio, kiu ruliĝas kaj vastiĝas kvazaŭ fluabunda rivero.

Ĉi-tiuj tri estas la plej grandaj Gastejoj de tiu peco da vojo kiun ni nomas Eŭropo. Interne de ili la trairanto ĉiam trovas fajran varmon kaj bonan ripozon por lin serenigi. Kaj ĉiuj homaj elpensitaĵoj estas tie ekspozataj. Aliaj Gastejoj estas ankoraŭ, vastaj kaj komfortaj. Sed estas necese preterpasi ilin por alveni en la koron de la parabolo.

For sur la vojo, la lumo iĝas malpli abunda, la krutaĵoj pli oftaj. Ĉi tie jam estas mallume kvazaŭ ni tuŝus la ekstremon de la mondo. La malseka vento de la soleco igas la mallumon pli densa. Kaj la tero de la ĉirkaŭaĵoj estas senfrukta, kvazaŭ ĝi estus malbenita de l' Sinjoro. Sed, bona Dio, jen meze de la mallumo kaj la polvo estas iu kiu parolas en sonĝoj. Rigardu. Ni estas ĝuste kontraŭ la Gastejo de Kastilujo. Vidu ĝin elfalintan apud la vojon, kun la aspekto de malgaja ruino. Anstataŭ «Gastejo», oni legas «Venta» de Kastilujo.

Ĉi tio signifas, ke ni ne eniru tien; ĉar ne estos viando, nek fajro, nek bona lito, nek la konversacio kiu logas la homojn, sed malĝoja kaj terura soleco, inter kvar muroj saviĝintaj je forbruliĝo, sub la ŝtala brileco de la steloj.

Ĉu vi konas, eble, la historion de tiu malnova Gastejo? Antaŭe ĝi estis forta kaj altestara, malmola kvazaŭ viva roko. Sed ĝiaj gastoj — kiuj neniam atentis pri la signoj de la Tempo — starigis ĝin, malfeliĉe, ĉe la mezo

mem de la vojo. En tiu tempo, la peco da vojo kiun ni nomas Eŭropo ne estis ankoraŭ tute pretigita. Kaj la Gastejo de Kastilujo atingis en sia regado vastegajn terojn. Sed la senfina vojo de la Tempo antaŭeniradis senĉese kaj ĉiuj aliaj Gastejoj lasis ĝin pasi. Kiam la Tempo alvenis ĉi tien, ĉirkaŭata de sia timeginda armeo el centjaraj laboristoj, ĝi vidis ke la Gastejo de Kastilujo baras al ĝi la vojon. «He! bonaj homoj, — diris la Tempo antaŭ la pordoj; — deflankiĝu iomete, bonvolu, ĉar mi devas pasi». Neniu respondis. Tiam la Tempo, kiu ne povas halti, ordonis al unu el la siaj ke li forte frapu la pordon per hakilo. En la supra parto, sub la grenejo, tiam ekaperis la malgrasa kaj osta figuro de viro, armita de kapo ĝis piedoj. «Kion vi volas?», li demandis per akra voĉo. «Bona homo, — diris la Tempo; — eble vi jam scias ke mi devas pasi tra ĉi tie. Mi volus, do, ke vi iom deflankiĝu, vi kaj la domo via». Ĉe la fundo de la malplena kasko, la okuloj de la Gastejmastro brilis kiel fajreroj. «Mi scias nenion, — li diris. — Kaj kiu estas vi, malĝentilulo, por veni tien ĉi trakti min «bona homo» kaj «domo» mian Gastejon, kvazaŭ vi estus iu apud mi?». La bona maljunulo, la Tempo el barbo argentita kiel l' akvo de la neĝoj, ridetis bonkore, rigardante lin per la klaraj kaj misteraj okuloj. «Mi estas la Tempo», li diris al li tre dolĉe. Tiam la mastro de la Gastejo de Kastilujo elĵetis ĉi tiujn memorindajn vortojn: «Mi ne konas vin, nek mi volas!».

Kaj li malaperis.

La Tempo, sklavo de la Destino, ordonis tuj ke oni detruu kaj disfaligu la Gastejon. Ĉar la Gastejo estis fama, ĉiuj gentoj el la ĉirkaŭaĵoj eliris rigardi tion. La armeo de la Tempo estas nekalkuleble multenombra. La generaloj estas la jaroj, kiuj surportas ĉirkaŭ la kapo ian Sunan kronon. Ĉiu el ili havas dek-du kapitanojn lin servantajn, kiuj portas la galonojn argentitaj kiel la Luna klareco. La granda korpuso de la armeo konsistas el la Horoj, rapidaj kaj flugilhavaj, kiuj elglitas kaj forflugas sen ia bruo. Kaj ĝi havas fine la malbonfaran legion de la insektoj, la Minutoj sennombraj, kiuj mordetas per dentoj kvazaŭ dornoj la koron de la homoj.

Je la unuaj pordofrapoj, la loĝantoj de la Gastejo eliris defendi ĝin plentente. La milito komenciĝis sange kaj fajre. La muregoj el viva roko ekfendiĝis; la tegmentoj ekbruliĝis. Kiam oni vidis ke la Gastejo jam ne povas saviĝi, tiam okazis terura tragedio. La najbaroj de la ĉirkaŭaĵoj, logitaj de la envio kaj deziro je la trezoroj, almetis sin ĉe la flankon de la armeo de la Tempo. Sola kontraŭ la tuta mondo, la Gastejo de Kastilujo faladis iom post iom, ŝtonon post ŝtono, firma kaj persista. «Kapitulacu, — kriadis de tempo al tempo iu pia voĉo; — la batalo estas senutila. Kapitulacu, kaj, kolektante la restaĵojn de via grandeco, vi povos ankoraŭ konstrui novan Gastejon apud la vojo fiksita de la Destino». Sed la Gastejmastro, flava de furiozo kaj tremanta de malamo, respondis el la supra parto, meze de tordigantaj flamoj, fajreroj de falantaj traboj kaj turniĝado de sufokanta fumo: «Neniam, neniam! Mi kapitulacas neniam!». Kaj tiele mortis la brileco de la Gastejo de Kastilujo.

Hodiaŭ la vojo de la Tempo estas elpretigita kaj libera. La trezoroj konservataj de la Gastejo distribuiĝis unu post unu tra la najbaraj teroj. Kaj tio restanta el la iama gloro estas tiuj nigriĝintaj ruboj, kun la nobla standardo pendanta, sen aĉro, sen viando, sen ardanta fajro, sen lito, sen ripozo, sen konsolo. Kaj la kompatinda Gastejmaŝtro, kiu loĝas meze de l' ruinaĵoj, kiam li sentas malvarmon kaj rememoras la bonajn tempojn forpasintajn, tiam li kovras sin per la malnova armaĵo tiel troampleksa, kaj li revas, revas...

— Silentu, sinjoro, — ekkriis la oficiro. — Via parabolo estas tiel fidela kaj forta, ke ĝi sentigas al mi ĉe la koro la teruron je la Destino.

— Sed, kie vi lasis vian Katalunuĵon? — demandis ridetante monsinjoro, kiu deziregis aŭdi pri ĝi.

— Nun venas, monsinjoro, nun venas. Ĉar ĝi estas tiel dolĉa kaj bela, ke por ĝi mi gardis, intence, la koron de mia parabolo.

Kiam tra la mondo, nuntempe, oni aŭdas pri la ruino de la Gastejo de Kastiluĵo — reprenis la Vojaĝanto, — oni imagas la malnovan apanaĝon de Iberio nedividita, tute kovrita sub la polvo de la ĉagrenaj cindroj. Sed, vi, monsinjoro, kaj vi ankaŭ, mia bona oficiro, ne kredu ĝin tiel.

Kion havas el Kastiluĵo ĉi tiuj bonaj katalunoj kiujn ni vidis ĉi tie kun ni? Kaj se ili havas nenion el ĝi, do kion el ĝi havas la tero (1) nutranta ilin?... Rigardu ĝin, nerifuzema kaj ama, ĉe la flanko de Oriento kie rezonas la mara voĉo. La patra domo ne estas ja falinta inter la ruinojn, sed male ĝi leviĝas blanka de kalko kaj orita de la tutjara suno. La arko de la pordo estas firma kaj solida kiel romana verko. Kaj antaŭ ĝi staras granda aro da juglandarboj kie trilas la merloj. Ĉe la unua etaĝo, balkono kun fera balustrado kaj planko el koloraj brikoj. Super la balkono estas la sunhorloĝo. Kaj pli supre ankoraŭ, la malfermita buŝo de la subtegmento, kiu elspiras la varmetan bonodoron de la grenejo. Supre de ĉio, la mildaj tegmentoj ŝirmas la hirundajn nestojn, kiuj gracie pendas. Oriente troviĝas korto el rondaj arkadoj, ornamita de sunfloroj kaj diantoj. Post la domo, la ora pajlejo ĉirkaŭata de kortbirdaro. Kaj sude, alkroĉiĝinta al la domo, retordita kaj sin alprema, abundoriĉa, plena de sulfura pudro, la verdecio, la freŝo kaj la pompo de senmorta vinberarbo.

Vespere, venante de la fundo de Oriento, de tie kie la malsupraj teroj eniĝas en la ŝipokovritan maron, trakuras tutan tiun ĉi landon nian la freŝa marventeto. Kaj la ombroj falas serene sur ĝin el la rokaroj kie brilas la akraj helecoj de la neĝoj.

Lando dolĉa, lando kaŝita, lando karesema. Preskaŭ neniu konas vin laŭ via propra nomo. Ĉar la patra domo, solida kaj forta, aperas antaŭ la mondo kiel peco de la imperio de cindro kaj ĉagreno de la kaduka Hispanujo. Sed la primitivaj kaj severaj virtoj en vi kovigantaj donis al vi forton.

(1) En kataluna lingvo, «tero» signifas ankaŭ «landon».

Vi ne havas ja la luksan elegantecon kiu ravas, nek la ĝojon kiu malpliigas la ĉagrenojn, nek mienon imponan de purega tradicio, nek prosperon timigan, nek riĉecon vekantan la envion. Sed en via koro, kia kvieto! Ĉar tio estas vi: forto kaj kvieto, Katalunujo.

Mi deziras, monsinjoro, kaj mi petas vin, mia bona oficiro, ke vi neniel ridu pri tio kion mi diros. Estas ĉe ni, en nia lando, ia speco de homoj, kiujn, se vi ilin konus, vi eble ne tute priatentus, kaj se vi aŭdus ilin vi dirus ke ili estas viziuloj. Sed la fido kiun ili portas en si estas tiel fortika, tiel firma, ke, se Dio volas ke ĝi daŭru kvin generaciojn, ĝi aliigos la aspekton de Iberio. Tia speco de homoj estas elirinta el nia malnova Gastejo. Tia speco de homoj estas naskita ĉe la koro de la raso de tiu bona kataluno kiun ni ĵus havis kun ni. Tia speco de homoj, tia gento havas la kuraĝon — mi petas al vi pardonon — starigi novan Gastejon kaj planti ĝin apud la vojo de la Tempo, POR KE TIE DISVOLVIĜU IMPERIO MEZE DE LA IMPERIOJ...

— Sed, kiaj estas tiuj mirindaj homoj? — demandis ĉe tiu punkto la bona monsinjoro. Kaj la Vojaĝanto respondis:

— Kiel mi klarigos tion al vi, sinjoro?... Tiuj homoj amataj, tiu gento mia, ĉar mi estas tute ilia, estas ankoraŭ, neeviteble, iomete konfuza, laboranta senlibere sub tero, stariganta fundamentojn sur la viva roko.

Lasu min ridi, permesu, pri iuj vortoj kiujn nun mi memoras. Ĉu kiu estas dirinta lasttempe, ke, en la pena konfuzo de nia nacia renaskiĝo, li distingis, klaraj aŭ malklaraj, tri ciklojn plenumitajn? Kiu parolis pri malproksima infaneco, pri pasinta juneco kaj pri nuna maturaĝo, ĉe ni, kvazaŭ li volus diri ke ni baldaŭ jam falos en dekadencan? Kiu montris ĉe ni nian Homeran, nian Pindaron kaj nian Platonon? Ho ironio de la dioj, kiu distriĝas akcentigi ankoraŭ pli la naivan miopecon homan! Ni ĵus naskiĝis kaj estas jam kiu kredas nin indaj je la morto.

Mi diras al vi, sinjoroj, ke, aŭ ni, la hodiaŭaj katalunoj, estas farontaj nenion, aŭ ĉio kion ni faris estas nur senherbigi kaj fari sulkon. Estas en la komenco de ĉiuj popoloj generacio fidelega al la spirito de la raso, silenta, forta, oferema, kompakta kaj malluma, senhela ĉar ĝi eniĝas sub la teron, kiel bazo de templo. Ĉi estas generacio iom unuтона, sen grandaj individuaj eliĝas pli poste, kiel la turoj kaj sonorilejoj.

Tia generacio en Katalunujo, ĉiuokaze, estas la nia. Kaj ankoraŭ, iomete, la venontaj. Kiam pezos sur tiu ĉi fundamenta generacio la pezo de la kolonoj kaj la eleganta arko de la volboj, niaj nomoj restos konfuzitaj en la malseka ombro de la kripto. Ne havos ja tiu fidelega generacio la mildecon de l' arĝento, la fieran brilon de l' oro, nek la longan daŭron de l' diamanto. Sed ĝi estos forta kaj humila kiel la ŝtono kiu ne taŭgas kiel ornamajo, sed kiel fundamento. Pli, tute certe, ol la persona valoro, estos ŝatinda en ni la valoro de la tuto kaj la impona kuraĝo de la amaso. Por Katalunujo, ni ne estos «la geniuloj» sed «la generacio».

En venontaj tempoj, nur la varmaj instruituloj, homoj esploremaĵ, havos

okazon kaj plaĉon malsupreniri en la kripton de la templo por nin viziti. La plej paciencaj el ili atingos, eble, koni detale, unuope, niajn nomojn. Ĉio ĉi aperos sur la revuoj kaj kelkaj interesiĝos pri ĝi. Sed tiam la sankta gloro nia estos aperi al la okuloj de la katalunoj kun la majesta krono de la Rezigno, perditaj en la fundo de la jarcentoj, mallumaj kaj senmovaj kiel aro da patriarkoj, kun la fruntoj sulkitaj de ĉagreno kaj revo, kun la lipoj kuntiritaj de peno kaj doloro, plenaj de timoj kaj esperoj, kaj kun la okuloj brilantaj de amo kaj fideleco.

Kaj tiu gloro, al mi, jam de nun estas dolĉa!..

EPILOGO

Kiam la bona Vojaĝanto finis la paroladon, fariĝis profunda silento. La vagonaro veturadis malrapide kaj vidiĝis jam la ĉirkaŭaĵoj de la granda urbo celo de la vojaĝo. Subite, la maljuna oficiro, metante manon sur la bruston, diris al la bona Vojaĝanto kun plena simpatio :

— Permesu ke mi diru al vi, sinjoro, ke la amo kiun vi sentas por via lando estas sento kiu vin honoras. —

La Vojaĝanto ekridetis. Monsinjoro aldonis :

— Tute certe, mia oficiro, kaj mi diros al vi ke unuj kaj aliaj vekis ĉe mi la deziron koni tiun specon de promesita tero. —

Ĉar la vagonaro ekhaltis sub la volbo de la grandega stacidomo, la tri vojaĝantoj stariĝis. Kaj ĉiuj tri, ĝoje premante la manojn al ĉiu, disiĝis eble por ĉiam plu.

Tie ĉi finiĝas precize ĉi tiu granda historio, de rakontado tiel bela kaj dolĉa, ke, se vi, kara leganto, enuis dum ĝia legado, mi diros al vi sentime ke la kulpo pri tio estas nur via.

Katalune verkis AGUSTÍ CALVET

Tradukis JAUME GRAU CASAS

Honore al samideano Chaler el Terrassa

ORGANIZITA de kelkaj entuziasmaj lernantoj de la kurso de Esperanto klarigata en la Popoldomo de Terrassa, okazis la 11. de Junio, matene, solena festo por honori kaj danki la laboreman samideanon Sebastia Chaler, kiu jam de multaj jaroj senlace dediĉas sin al la instruado de nia lingvo kaj estas unu el la plej bonaj esperantistoj el la Terrassa urbo.

La Prezidanto de la nova Grupo Esperantista de la Popoldomo, S-ro Ramón Marsá, malfermis la feston parolante pri ĝia celo. La infano D. Armengol oferis al la honorato portreton lian, bele oleopentritan. S-ro Chaler, akceptante ĝin, diris kelkajn kortuŝajn vortojn de danko kaj promesis neniam defali en sia fervora laborado por la esperanta idealo. Poste la lernantoj S-roj Jaume Llossas, Josep Torres, Joan Asensio montris per kelkaj vortoj koran simpatian al sia instruanto.

Oni legis kelkajn esperantajn literaturaĵojn. Parolis esprimante sian aliĝon al la festo Fraŭlino Maria Plans, el la Terrassa grupo «Lumon»; S-ro Manuel Fàbregas, prezidanto de «Joventut Terrassenca»; S-ro Jaume Torrella, Urbkonsilanto kaj prezidanto de la Respublikana Societo.

S-ro Albert Oliart, el Terrassa, faris per kataluna lingvo propagandan paroladon antaŭ la multenombraj ĉeestantoj, kun eksterordinara elokventeco. S-ro Jaume Grau, el Barcelona, sin turnis en esperanto al la novaj lernantoj, kuraĝigante ilin kaj dezirante ke ili nur imitu la agadon de la malnovaj samideanoj el Terrassa, urbo la plej esperantema el Katalunujo. Fine li diris nacilingve ke la honoro farata al kamarado Chaler estas plene meritita kaj al ĝi aliĝas ankaŭ la Kataluna Esperantista Federacio.

Krom multaj gesamideanoj el Terrassa, ĉeestis la feston aliaj el Sabadell, Vilanova i Geltrú kaj Barcelona, kiuj pasigis en ĝoja kunfratiĝo la tutan tagon.

Alvoko al la
IX^aj Internaciaj Floraj Ludoj

Al la esperantistaj verkistoj:
La Komitato de la IX^aj Internaciaj Floraj Ludoj vin salutas
kaj invitas partopreni en la jenaj konkursoj.

ORDINARAJ TEMOJ

ORIGINALAJ TEKSTOJ

- I. Originala versaĵo kantanta *Amon*.
- II. Originala *Ama* verko en prozo.

TRADUKITAJ TEKSTOJ

- I. Traduko de la jena versaĵo:

CABELLERES VELLUTADES (DIVENDRES SANT)

Cabellera vellutada
de Jesús Crucificat,
que ets unĝida i amarada
de penombra i soledat.
Tu que, dolĉa i compadida
d'aquest vell Sant - Crist desnú,
et reclous, tota la vida,
en l'oblid del recó bru,
compadeix al que adalera,
ou mon clam, dóna'm l'oblid
d'aquella altra cabellera
que em turmenta dia i nit.
Era negra i tenebrosa
i odorant de fortitud
i volava al vent commosa
com un bell serpent hirsut.
Joventut adalerada,
cobejant un nou turment,
sota el dol de la diada
la seguia impenitent.

La ciutat tota brogia
de la gran gernació
que, contrita, hi revivia
la tragèdia del Senyô.
Mes, d'aquella gran història
de Jesús Crucificat
n'obscuries la memòria,
cabellera de pecat:
que eres negra i tenebrosa
com aquella del Crist nu
i la gent era commosa
quan et veien volâ a tu.
Bell començ de la recança,
ja em subjuga el puniment,
quí en pogués havê oblidança
d'aquella hòrrida serpent!
Novament resplandiria
cambra meva de claror
i a les nits fôra-hi més pia
la tenebra del Senyor.
O la meva cambra austera,
violada amb tant despit
per aquella cabellera
que no puc donar a oblid!
A les nits de més paüra
jo l'hi veig, millor que mai,
desinvolta en la foscura
i expandint-hi el fer esglai.
I la sento remorosa
que s'atança cap a mi,
com una ala d'au negrosa
que m'augura mala fi.
I si en vull fugí amb recança
i encoman l'ànima a Déu,
o divina esgarrifança,
me la sento diatre meu.
I llavors soc l'au negrosa
i soc l'hòrrida serpent
i el pecat i l'ombra afrosa
i sô el goig i sô el turment.
M'aconorta l'esperança
que, en sê a l'hora de la mort,
podré haver la deslliurança
del turment d'aquest record,

i gaudir d'aquella umbria
 que fa amable i que fa pia
 d'una dolça pietat
 cabellera vellutada
 de Jesús Crucificat.

VENTURA GASSOL

II. Traduko de la jena prozaĵo:

L'AMOR A L'OFICI — BERNARD PALISSY

QUELL amic, fill meu, que'ns vingué a veure l'altre matí—sabs? aquell de la americana color de rajola,—no és un home prou honest. A dolç, a fiat, a treballador, a bon pare de familia, pocs li porten ventatja. Però aquell home fa de caricaturista en un periòdic ilustrat. Això li dóna de què viure, això li ocupa les hores del jorn. Mes ell sempre parla amb fàstic de son ofici, i aixís s'exclama: «Si pogués fer pintura! Me cal dibuixar aquestes bestieses per a menjar. No us els mireu els meus ninots! Son comerç, nois, són comerç»... Vol dir que ha acomplit la seva feina només per al guany; i que ha deixat que son esperit fugís lluny d'ella, en lloc de dur fins a la seva feina el seu esperit. Perquè ell té la seva feina per vilíssima.—Però ton pare et respon, fill, de que si la feina de l'amic resta vilíssima, si sos dibuixos poden anomenar-se bestieses, és justament perquè ell no hi dú l'esperit. Quan l'esperit hi és, no hi ha feina que no's torni noble i santa. Ho és la del caricaturista, com la del llauner i la del recollidor d'escombraries i la del qui omple les faixes per a distribuir un diari als subscriptors. Hi ha *una manera* de dibuixar caricatures, de treballar la llauna, i també de netejar les places de fems i d'escriure adreces, que designa que en l'activitat s'hi ha posat amor, cura de perfecció i d'harmonia, i una petita espurna de foc personal, això que'ls artistes anomenen *estil*, que no hi ha obra ni obreta humana on florir no pugui. Aquesta *manera* de treballar és la bona. L'altre, la de menyspreuar l'ofici, *tenint-lo per vil, en lloc de redimir-lo i secretament transformar-lo*, és dolenta i immoral. L'amic de l'americana color de rajola és doncs un home immoral, perquè no estima el seu ofici.

Fillet meu, tu encara no tens tres anys, però jo't parlo aixís, encara que no'm puguis entendre, perquè parlo en tu a tots els teus germanets, els infants de Catalunya. Ademés, mai és temps perdut el que s'esmerça en escoltar amb humilitat, coses que no s'entenen encara... Aquestes coses treballen els dintres, i ve un dia en què se'n troba el profit... Estigues, doncs, quietet; deixa tes manetes reposar en les meves; mira amb ulls estranyats sortir de ma boca les paraules, amb un joc de llavis i de dents... La paraula «*esperit*», jo te la dic molt; i la dic en tu a tots els nois catalans... Ells tal volta em demanaran què cosa sia; jo'ls diré qu'ells no poden saber-ho del

cert i que jo no ho sé tampoc, però cal que parlem de l'esperit tothora, perquè, si no l'entendem an ell, arribarem, en canvi, a entendre'ns nosaltres, els uns amb els altres, i tots plegats a fer-nos millors.

Te dic, doncs, fill, que l'amic que fa de caricatruista no és un home moral, perquè no posa esperit en la seva feina. Tampoc és prou honest aquell altre senyor, el de les ulleres, que't sab contar contes tan bonics i que ve a pendre el tè alguns diumenges a la tarda. Aquest escriu a un diari, és periodista. I també parla de son ofici com un presidari: «No s'hi pot fer literatural!... Ah, la literatural!... Pobre de mi, he hagut de deixar estar la literatural!» Sí, pobre d'ell, però no per lo qu'ell se pensa. Pobre, perquè no sab unir son amor a la literatura amb la feina que fa. Se queixa de què ha de redactar aquestes notes curtes sobre els aconteixements banals, que en diuen gazetilles. Mes qui l'en priva de redactar les gazetilles amb bellesa? Bellesa no vol dir ornament, sino harmonia i adequació delicada de la cosa a son ús. Una gazetilla pot ésser molt bella, com pot ésser-ho un treball de llana, i una faixa de periòdic ben omplerta, i una recullida d'escombraries si s'acompleix amb perfecció i gust pel resultat. Si aquest amic redactés les gazetilles, amb gust i cura de perfecció, transformaria insensiblement la seva feina i la faria ben alta... Ton pare, fill, está orgullós d'haver-ho fet aixís amb una humil feineta que li fou encarregada. Per a començar a treballar en escriure als diaris, li era confiada una secció, que fins llavors s'havia considerat de gran baixesa. Servia no més que per divertir al lector del periòdic, reposant-lo dels seriosos afers, amb la narració,—baix el nom de «*Secció amena*», «*D'açí i d'allà*», «*Tafaneria*» o altres per l'estil,— de les estravagàncies grotesques del dia, del cas d'un ximple que marxava amb les mans, dels divorcis còmics o les juguesques imbècils als Estats Units. Ton pare prengué aquest modest encàrrec amb alegria. Procurà ben d'ora dur a l'ofici esperit i amor. No'l tingué per vil, sino per redimible, si la voluntat i la paciència s'hi posaven. No s'en avergonyí, sino que aspirà a fer-se'n alabar... Esperit i amor compliren ben prest el miracle que's demanava. Secretament, per un insensible canvi la mena de la labor se va transformar. Avui ja està desconeguda, essent la mateixa. Els qui no recorden son obscur origen la tenen per un gènere nou. Avui, fillet, la feina de ton pare als diaris, és tinguda pels uns en bé, i pel altres en mal, mes per tots com a feina de Filosofia, qu'és la més elevada i difícil de les activitats intel·lectuals... Però jo 't dic que tot ofici se torna Filosofia, se torna Art, Poesia, Invenció quan el treballador hi dóna sa vida, no permetent que aquesta es es parteixi en dues mitats, l'una per l'ideal, l'altre pel quotidià menester, sino fent del quotidià menester i de l'ideal una mateixa cosa, una cosa que al mateix temps sia obligació i llibertat, rutina estricta i inspiració renovellada.

Prenda, fillet, alegria del teu pare! Ton pare ha tingut per Patró en molts moments de la seva existència un home gran, que deuria ser-ho de tots els treballadors d'ofici, i que coneix la història amb el nom de Bernard Palissy. Un dia te donaré a llegir la seva vida, escrita per l'escriptor francès

Alphonse de Lamartine, i que és una obreta que jo donaria a llegir a tots els nois catalans. Hi veuràs com aquest artesà arribà a la grandesa, i fou les coses més elevades que cap ésser al món; magnífic artista, inventor savi, mestre de ciència, escriptor d'anomenada, home de societat, de societat cortisana i elevadíssima i home religiós, exemple i espill de conciències, sense deixar mai d'ésser artesà, sino justament per ésser-ho sempre i per haver fet belles invencions i haver dut a perfecció sobirana el seu ofici. Ell no el canvià sino lo suficient per a passar d'artesà de vidres de color, que va ésser en sos principis, a artesà terrisser, com restà més tard tota la vida. Però posat a terrisser, s'elevà del treball de faians al de porcelana; retrobà el secret de les ceràmiques, més fines i gentils, secret que havien posseït els xinos i que més tard s'havia perdut. Treballava en un forn per a coure les seves terres i allí, sempre cercant, sempre cercant, consumà les millors troballes. Com que no tenia altre dèria que les seves invencions, sos veïns arribaren a pendre'l per boig acabat. Un dia, fent una de les seves cuites, cremà el sostre de la casa. Ell i els seus passaren llargs anys de misèria. Triomfà a la fi: fabricà les pastes més belles que mai haguessin vist ulls d'home en terres d'Occident. Aleshores fou quan encara d'inventor, pujà a artista. Donà vida amb ses matèries inventades a mil perfectes obres d'art. Les decorava amb les figures dels varis animalons, de cargols, de sargantanes, de peixos colorits, que lluien admirables reflexes. Per a acomplir aquest treball, és que l'artista volgué encara arribar a savi, estudiant aplicadament la natura i les ciències de la natura. I després fou encara escriptor, perquè redactà amb forma saborosa les regles del seu art, i un projecte d'embelliment de jardins, i els records de la seva vida. I a les acaballes d'aquesta, s'endinzà en la Bíblia, i com que era temps de lluites religioses a la França, Bernard Palissy fou perseguit per la seva fè, i el varen tancar en un castell, i aixís per la seva fè fou pres. Com que fins llavors havia estat per algun temps home de cort, i el rei l'estimava moltíssim, diu que aquest va anar-lo a veure a la presó, per a oferir-li la llibertat a canvi d'una abjuració, àdhuc aparent, de la seva religió. La resposta de Palissy va ésser digne de sa perfecta consciència d'artesà. Va refusar altívolament. Perquè havia treballat la seva consciència com una de les seves obres d'art. I no era pel guany que les feia aquestes, sino per amor a son ofici i als resultats de son ofici... Fill, hi ha uns bàrbars moderns, qui han inventat per a arma de ses lluites, fer malbé amb intenció, o fer incomplerta o voluntàriament inferior la obra que fabriquen ses propies mans. D'això en diuen *sabotatge*, que en català en diriem *esclopatge*, perquè vé d'uns homes que destrüen a cops d'esclop les obres més delicades que'ls treballadors havien fet. Aquells homes eren uns malvats i el sabotatge una gran flestomia; perquè l'home mai té dret sobre l'obra que fa; perquè l'obra és superior a l'home; i el deure de l'home qui treballa, és sacrificar-se per la seva obra, i no mai sacrificar-la per a altres fins. L'exemple de Bernard Palissy ens dongui a tots la lliçó essencial de dur amor i esperit al propi ofici, i d'aixís donar-

li la dignitat més alta. I an a tu, fill meu, perquè m'has escoltat tot quietó, perquè has deixat reposar en les meves les teves mans, i perquè has esguardat amb una mica d'estranyesa, no massa, sortir les paraules de ma boca, avui, que és santa Llúcia, te compraré a la fira unes figuretes. Hi haurà unes oques i un porc, i un llenyataire amb barretina i una velleta asseguda i filant. No resultaran les obres tan perfectes com les de Bernard Palissy; però tal volta son autor desconegut sia un amador i un entendent per la pròpia feina i per tant, un home més honest que'l nostre amic, el periodista de les ulleres, i que'l nostre amic, el caricaturista de l'americana color de rajola.

EUGENI D'ORS

EKSTERORDINARAJ TEMOJ

I. — Premio de la Ekscelenca Urbestraro de Manresa : 100 pesetoj. Temo : Laŭvola.

II. — Premio de la «Mankomuneco de Katalunujo»: Kolekto de la verkoj de la mezepoka kataluna filozofo Ramón Lull. Temo: Laŭvola.

III. — Premio de la Parlamenta Deputito S-ro Josep Creixell: 100 pesetoj. Temo : Laŭvola.

IV. — Premio de la Deputitoj de la Kataluna Mankomuneco S-roj Valls, Borràs, kaj Minoves : 50 pesetoj. Temo : Laŭvola.

V. — Premio de la Manresa grupo «Bela Espero»: 50 pesetoj. Temo : Laŭvola.

VI. — Premio de «Amikoj de la Popola Kulturo» de Manresa: 50 pesetoj. Temo : Laŭvola.

VII. — Premio de la Gazetara Asocio de Manresa kaj regiono: 50 pesetoj. Temo : Laŭvola.

VIII. — Premio de «Centre de Dependents de el Comerç i de l'Indústria» de Manresa : 25 pesetoj. Temo : Esperanto ĉe la asocioj de komercaj komizoj.

IX. — Premio de la Manresaj «Pomells de Joventut» : 25 pesetoj. Temo : Laŭvola.

X. — Premio de la «Manresa Orfeono» : Artobjekto. Temo : Ĉarmo de la muziko.

XI. — Premio de la fama «Bazaro Jorba» de Manresa : 100 pesetoj. Temo : Laŭvola.

XII. — Premio de la «Ekskursia Societo» de la Bages' a regiono: Artobjekto. Temo: Laŭvola.

XIII. — Premio de la Manresa «Laborista Ateneo»: 50 pesetoj. Temo: Laŭvola.

XIV. — Premio de «Montepio Artesà» de Manresa: 50 pesetoj kaj honora diplomo. Temo: Mutualismo.

XV. — Premio de la «Terkulturista Ĉambro de l' Bages»: 25 pesetoj. Temo: Laŭvola.

XVI. — Premio de «Enciklopedia Popola Ateneo» de Barcelona: 25 pesetoj. Temo: Traduko de la popola kataluna kanto «La presó de Lleida». (Havigos la plenan tekston la Sekretario de la Floraj Ludoj).

XVII. — Premio de la esperanta societo «Nova Sento» de Barcelona: 75 pesetoj. Temo: Versaĵo el du strofoj enhavantaj ĉiu 12 liniojn, adaptebla je muziko kaj taŭga kiel himno de la Societo «Nova Sento».

XVIII. — Premio de la grupo «Barcelona Stelo»: 50 pesetoj. Temo: Laŭvola.

XIX. — Premio de «Kataluna Esperantisto»: Dumviva abono al la gazeto. Temo: Severa unueco, nepra kondiĉo de internacia lingvo.

Inspiron al ĉiuj por la gloro de nia Literaturo!

E. GROSJEAN-MAUPIN, *prezidanto*. — Josep ALBAGÈS. — Louise BRIGGS. — Delfi DALMAU. — Artur DOMÈNECH. — Marian SOLÀ, *sekretario*.

Barcelona, Septembro 1922.

NOTOJ

I.—La aŭtoroj de la kvar premiitaj Ordinaraĵoj Temoj (*Originalaj Tekstoj I, II; Tradukitaj Tekstoj I, II*) ricevos lukse binditan ekzempleron de la verko «Vivo de Zamenhof» de nia eminenta pioniro Edmond Privat.

Krome estos donata al ĉiu laŭreato bela atesta diplomo.

II.—Al la aŭtoro de la plej bona teksto (versaĵo aŭ prozaĵo) el la kvar ordinaraĵoj premiitaj verkoj, la Komitato aljuĝos la *Naturan Floron* kaj la rajton elekti Reĝinon de la Festo.

III.—La verkoj prezentotaj devas esti verkitaj en Esperanto kaj ne ankoraŭ eldonitaj.

IV.—La Festo de la IX^{aj} Floraj Ludoj okazos en Manresa dum la X^a Kongreso de la KATALUNA ESPERANTISTA FEDERACIO la proksiman Aprilon.

V.—Al la manuskriptoj,—kiuj devas esti ricevitaj antaŭ la 31^a de Januaro 1923 de la Sekretario S-ro Marian Solà en la sidejo de la Kataluna Esperantista Federacio (str. Carme, 30, Barcelona)—oni devas aldoni devizon, kaj sendi en koverto fermita, kiu portos la saman devizon, la nomon kaj adreson de la verkinto.

VI.—Manuskriptoj ne estos resendataj, eĉ se ili alvenis post la datolimo por akcepto de verkoj.

VII.—La membroj de la Juĝontaro partoprenos en neniu konkurso.

VIII.—La Komitato publikigos la verdikton per KATALUNA ESPERANTISTO kaj per la esperantaj kaj enlandaj gazetoj kiuj bonvolos ĝin represigi.

ENLANDA MOVADO

BARCELONA. — En la Grupo «Semo», je la unuaj tagoj de Julio, S-ro Gumà komencis kurson de Esperanto kun ĉeesto de 15 lernantoj.

— En la Grupo «Paco kaj Amo» ĉiuvendrede paroladas Esperante iu el la Grupanoj pri ia ajn temo, kun celo ekzerci la lingvon kaj akiri lertecon paroladi publike.

— La Grupo «Nova Sento» malfermis la 23. de Majo du kursojn de Esperanto. Gvidas la elementan S-ro Gil kaj la superan S-ro Vives. = Por la Septembra monato oni organizas Esperantan Ekspozicion. = En la lasta ĝenerala kunsido, oni elektis la jenan Komitaton: Prezidanto, S-ro M. Gil; Vic-prezidanto, S-ro J. Bolós; Sekretario, S-ro P. Martínez; Vic-sekretario, S-ro J. Cabré; Bibliotekisto, S-ro P. Vives; Kasisto, S-ro S. Vives; Kalkulisto, S-ro J. Viñas; Voĉdonantoj: S-roj P. Esteve, J. Guillamont, J. Gorriz kaj R. Peris.

— En la Grupo «Barcelona Stelo», dum la Maja monato, S-ro Jaume Grau gvidis mallongan kurson por progresintoj, kiu konsistis el detala komentario de la dek-ses Fundamentaj reguloj. = Je la lastaj tagoj de Junio S-ro Artur Domènech donis kelkajn lecionojn pri ĝenerala gramatiko, por prepari la lernantojn

ĉeestontajn la kurson de Esperanto dum somero. — Tiu ĉi estis solene malfermata la 3. de Julio, kun 46 ĉeestantoj. S-ro Grau klarigis per kelkaj vortoj la historion de Esperanto kaj donis kelkajn konsilojn por ĝia lernado. La instruanto S-ro Domènech parolis pri sia lerniga sistemo kaj rekomendis ke la lernantoj persistu ĝis majstra kono de la lingvo.

— Ankaŭ en la Grupo «La Metiisto» S-roj Andreu kaj Ferrer gvidas somerajn kursojn.

— Nia amiko S-ro Ramón Soler energie klopodas por restarigi la iam tre viglan Grupon «Ĉiam Antaŭen» kaj espereble baldaŭ liaj klopodoj sukcesos.

— Nia kara amiko S-ro Josep Grau Casas, L. K. ano, frato de nia Redaktoro, estis operaciata pro «apendicitis», kun plena sukceso. Ni ĝojas pro lia resaniĝo.

TERRASSA. — La de ĉiuj konata samideano S-ro Marian Solà, kiu tiel aktive partoprenis la katalunan movadon kaj tiel ŝatinde kunlaboras en nia gazeto, ĵus edziĝis kun la bela kaj ĉarma esperantistino Fraŭlino Angela Sicart. Al la novaj geedzoj ni tutkore deziras ĉiaman feliĉon.

— Nia estimata samideano S-ro Valentí Alavedra ploras la perdon de sia edzino, la afabla samideanino Irmina Invers, kiun la morto forrabis al li antaŭ nelonge. Ni sincere partoprenas en lia funebro.

SANTA COLOMA DE FARNÉS. — «Esperanta Idealo» ĵus elektis la jenan Komitaton: Prezidanto, Joan Perich; Vic-prezidanto, Josep Gener; Voĉdonantoj: Pere Costa, Joan Solà, Emili Serra; Bibliotekisto, Josep Turón; Kalkulisto, Josep Canaleta; Sekretario, Salvador Planas. — Sinjoro Urbestro permesis al la Grupo malfermi kurson ĉe urbaj lernejoj ĵus instalitaj en nova domo.

EN LA PROKSIMA KAJERO APEROS

RAPORTO PRI LA KONGRESO EN HELSINKI

kaj

LA TALISMANO (DUA ĈAPITRO)

de Walter Scott, trad. Marian Solà.

Presejo J. Vinyals, Plaça Constitució, 6 : BARCELONA (Sarriá)

ESPERANTAJ GAZETOJ

interŝanĝe ricevitaj de «Kataluna Esperantisto», publike legeblaj ĉe la legoĉambro de «Enciklopedia Popola Ateneo», Carme, 30, sidejo de K. E. F.

Amerika Esperantisto, Boston	Konkordo, Zagreb
Arguso, México	Kristana Espero, Kaustinen
Aŭstria Esperanto-Raporto, Wien	La Eklezia Revuo, Huddersfield
Belga Esperantisto, Antwerpen	La Espero, Stockholm
Bizantio, Konstantinopolo	La Interŝanĝo, Béziers
Brazila Esperantisto, Rio de Janeiro	La Laborista Esperantisto, Hannover
Brazila Vivo, Fortaleza-Ceará	La Progreso, Plzen
Bulgara Esperantisto, Sofia	La Revuo Orienta, Tokio
Bulletin de la Société Française pour
la propagation de l' Esperanto, Paris	La Semisto, Sabadell
Egipta Esperantisto, Aleksandrio	La Verda Ombro, Taihoku
Esperanta Finnlando, Helsinki	Le Monde Espérantiste, Paris
Esperanto, Genève	L'Esperanto, S. Vito al Tagliamento
Esperanto-Praktiko, Berlin	Libero, Kioto
Esperanto Triumfonta, Köln-Horrem	Literaturo, Wolwyn Garden City
Espero Katolika, Udenhout	Litova Stelo, Kaunas
Espero Teozofia, Praha	La Marto, Haida
Export Esperantist, Chicago	Nova Eŭropo, Praha
France-Esperanto, Paris	Nova Tagiĝo, Genève
Germana Esperantisto, Dresden	Nova Tempo, Wien
Hispana Esperantisto, Madrid	Oficiala Gazeto Esperantista, Paris
Holanda Esperantisto, Amsterdam	Sennacieca Revuo, Paris
Hungara Esperantisto, Szeged	Skandinava Esperantisto,
Informa Bulteno de B. E. S., Barcelona	Sveda Laborista Esperantisto, Gefle
Internacia Komerca Revuo, Zürich	Teristo, Moscou
Internacia Pedagogia Revuo, Antwerpen	The British Esperantist, London
Katolika Mondo, Graz	Vegetarano, Hamburg
Katolika Sento, Venezia	Verda Utopio, Osaka

NIA GAZETO ESTAS LA PLEJ LITERATURA

Jen kelkaj el la aperontaj verkoj :

LA KALIKOTA VESTO, Elena Alanic, trad. Isidre Torrents.

LA PUNINSTRUO, Josep Carner, trad. Josep Ventura.

Fragmento de la kataluna poemo LA ATLANTIDO, Jacinto Verdaguer, trad. Josep Grau.

LA SONĜO DE L' EKZILITINO, Maria Elworthy-Posenaer.

LA VERO, rusa fabelo (versaĵo), S. Frug, trad. Paul Medem.

SANGA NOKTO, (versaĵo), Jacinto Verdaguer, trad. Josep Grau.

Dua ĉapitro de LA TALISMANO, Walter Scott, trad. Marian Solà.

HISTORIA RESUMO DE LA ESPERANTA MOVADO EN KATALUNUJO, D-ro Jacinto Bremón.

LA AMIKA STRATO, (elegio), Eduardo Marquina, trad. Jaume Grau.

Tradukoj el «KORO», A. de Amicis, trad. Luigi Puppo.

Kelkaj ĉapitroj el QUATREVINGT - TREIZE, Victor Hugo, trad. Marian Solà.

LA KAMENOJ DE LA GASTEJOJ, Prudenci Bertrana, trad. Jaume Grau.

AVIS

Preguem als nostres amics de llocs on la Federació no té delegat, vulguin remetre l'import de la seva quota en segells de correu.

Ens és necessari liquidar el gran nombre de rebuts pendents per a no interrompre la publicació de la nostra Revista.